

Αρχική σελίδα>Οικογενειακά και κληρονομικά θέματα>Διαζύγιο και δικαστικός χωρισμός Διαζύγιο και δικαστικός χωρισμός

Γερμανία

1 Ποιες είναι οι προϋποθέσεις έκδοσης διαζυγίου;

Ένας γάμος μπορεί να λυθεί μόνο με δικαστική απόφαση ύστερα από αίτηση του ενός ή και των δύο συζύγων, σύμφωνα με το άρθρο 1564 πρώτο εδάφιο του γερμανικού Αστικού Κώδικα (*Bürgerliches Gesetzbuch*).

Γάμος μπορεί να λυθεί όταν έχει επέλθει κλονισμός (άρθρο 1565 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο του γερμανικού Αστικού Κώδικα). Συναφώς, σημασία έχει η παρούσα κατάσταση και η πρόγνωση για το μέλλον. Ως προς τον κλονισμό του γάμου, ο νόμος προβλέπει τα ακόλουθα τεκμήρια:

Κλονισμός του γάμου θεωρείται ότι έχει επέλθει όταν δεν υπάρχει πλέον έγγαμη συμβίωση μεταξύ των συζύγων και δεν αναμένεται ότι αυτή θα αποκατασταθεί (άρθρο 1565 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο του γερμανικού Αστικού Κώδικα).

Ο κλονισμός του γάμου τεκμαίρεται αμάχητα από το δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 1565 του γερμανικού Αστικού Κώδικα, ύστερα από ορισμένο χρονικό διάστημα διάστασης των συζύγων, αν

και οι δύο σύζυγοι υποβάλλουν αίτηση διαζυγίου και βρίσκονται σε διάσταση ήδη επί ένα έτος, ή

ο ένας σύζυγος υποβάλλει αίτηση διαζυγίου και ο άλλος συναινεί στην έκδοση του διαζυγίου και βρίσκονται σε διάσταση ήδη επί ένα έτος, ή

ο ένας σύζυγος υποβάλλει αίτηση διαζυγίου και ο άλλος δεν συναινεί στην έκδοση του διαζυγίου, αλλά βρίσκονται σε διάσταση ήδη επί τρία έτη.

Αν οι σύζυγοι δεν έχουν συμπληρώσει ένα έτος διάστασης, ο γάμος μπορεί να λυθεί μόνο σε λίγες, εξαιρετικές περιπτώσεις, για παράδειγμα αν η συνέχιση του γάμου θα ήταν υπερβολικά επιβαρυντική για τον σύζυγο που ζητεί τη λύση του, για λόγους που έγκεινται στο πρόσωπο του άλλου συζύγου (π.χ. σε περίπτωση σωματικής κακοποίησης του από τον άλλο σύζυγο) (άρθρο 1565 παράγραφος 2 του Αστικού Κώδικα).

2 Ποιοι είναι οι λόγοι διαζυγίου;

Ο μόνος λόγος διαζυγίου που αναγνωρίζει η γερμανική νομοθεσία είναι ο κλονισμός του γάμου. Δεν υπάρχει διαζύγιο από υπαιτιότητα ενός από τους συζύγους.

3 Ποιές είναι οι νομικές συνέπειες του διαζυγίου όσον αφορά:

3.1 τις προσωπικές σχέσεις των συζύγων (π.χ. επώνυμο);

Οι διαζευγμένοι σύζυγοι διατηρούν το συζυγικό επώνυμο το οποίο έχουν καθορίσει. Με δήλωση στο ληξιαρχείο, οι διαζευγμένοι σύζυγοι μπορούν να ανακτήσουν το οικογενειακό επώνυμο ή το επώνυμο που είχαν έως τον καθορισμό του συζυγικού επωνύμου ή μπορούν και να χρησιμοποιούν και το οικογενειακό τους επώνυμο ή το επώνυμο που είχαν έως τον καθορισμό του συζυγικού επωνύμου πριν ή μετά το συζυγικό επώνυμο (άρθρο 1355 παράγραφος 5 του Αστικού Κώδικα).

3.2 την κατανομή των περιουσιακών στοιχείων των συζύγων;

3.2.1 Κατανομή της οικογενειακής στέγης και της οικοσκευής

Για την οικογενειακή στέγη και την κατανομή της οικοσκευής μετά το διαζύγιο ισχύουν καταρχήν, σύμφωνα με τα άρθρα 1568a και 1568b του Αστικού Κώδικα, τα εξής: Ο σύζυγος που έχει μεγαλύτερη ανάγκη τη χρήση της οικογενειακής στέγης ή των αντικειμένων της οικοσκευής μπορεί να απαιτήσει από τον άλλο σύζυγο να του παραχωρήσει την οικογενειακή στέγη ή αντικείμενα της οικοσκευής. Συναφώς, πρέπει να λαμβάνονται ιδίως υπόψη οι βιοτικές συνθήκες των δύο συζύγων και το συμφέρον των κοινών παιδιών.

Σε περίπτωση μισθωμένης οικογενειακής στέγης, ο σύζυγος που παραμένει στην οικογενειακή στέγη αναλαμβάνει τη μισθωτική σχέση, ανεξάρτητα από το αν προηγουμένως μισθωτές της οικογενειακής στέγης ήταν αμφότεροι οι σύζυγοι ή μόνο ο ένας από αυτούς.

Σε περίπτωση ιδιόκτητης οικογενειακής στέγης, ισχύουν τα εξής:

Αν ιδιοκτήτης της έως πρότινος οικογενειακής στέγης είναι μόνο ο ένας από τους συζύγους, ο άλλος σύζυγος μόνο κατ' εξαίρεση έχει δικαίωμα χρήσης της, και συγκεκριμένα αν η παροχή σε αυτόν του εν λόγω δικαιώματος είναι αναγκαία από λόγους επιείκειας για να αποτραπεί αδικαιολόγητη επιβάρυνσή του (πρβλ. άρθρο 1568a παράγραφος 2 του Αστικού Κώδικα).

Αν η οικογενειακή στέγη ανήκει σε αμφότερους τους συζύγους, εφαρμόζονται οι αρχές που αναφέρθηκαν στην πρώτη παράγραφο.

Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, τόσο ο σύζυγος στον οποίο παραχωρείται η οικογενειακή στέγη όσο και ο σύζυγος που χάνει το δικαίωμα χρήσης της ιδιοκτησίας του έχουν αξίωση να συναφθεί μεταξύ τους σύμβαση μίσθωσης και να συμφωνηθεί μίσθωμα ανάλογο προς το σύνθετες στην περιοχή.

Όσον αφορά τα αντικείμενα της οικοσκευής, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των αντικειμένων που ανήκουν από κοινού και στους δύο συζύγους και των αντικειμένων που ανήκουν αποκλειστικά στον έναν από αυτούς:

Όσον αφορά τα αντικείμενα που ανήκουν από κοινού και στους δύο συζύγους, εφαρμόζονται οι αρχές που αναφέρθηκαν στην πρώτη παράγραφο της απάντησης στην παρούσα ερώτηση. Ο σύζυγος που υποχρεώνεται να παραχωρήσει αντικείμενο της οικοσκευής δικαιούται να απαιτήσει ανάλογο αντίτιμο.

Όσον αφορά τα αντικείμενα που ανήκουν αποκλειστικά στον έναν από τους συζύγους, ο άλλος σύζυγος δεν διαθέτει καμία αξίωση επ' αυτών.

3.2.2 Συμμετοχή στα αποκτήματα

Αν οι σχέσεις των συζύγων διέπονται από το νόμιμο σύστημα της κοινωνίας συμμετοχής στα αποκτήματα και κατά το διαζύγιο δεν συμφωνούν στον επιμερισμό της περιουσίας τους, τα εν λόγω αποκτήματα είναι δυνατόν, κατόπιν σχετικής αίτησης ενός από τους συζύγους, να επιμεριστούν βάσει ειδικής δικαστικής διαδικασίας (άρθρα 1372 επ. του Αστικού Κώδικα). Ο επιμερισμός αυτός πραγματοποιείται ως εξής:

Σημείο αφετηρίας για τον υπολογισμό αποτελεί η αξία της περιουσίας κάθε συζύγου κατά τη σύναψη του γάμου (αρχική περιουσία, άρθρο 1374 του Αστικού Κώδικα) και κατά τη λύση της κοινωνίας (τελική περιουσία, άρθρο 1375 του Αστικού Κώδικα). Περιουσιακά στοιχεία που απέκτησε σύζυγος κατά τη διάρκεια του γάμου από δωρεά ή κληρονομιά προστίθενται στην αρχική περιουσία του. Κρίσιμη ημερομηνία για τον υπολογισμό της τελικής περιουσίας είναι η ημερομηνία κατά την οποία επιδόθηκε η αίτηση διαζυγίου στον άλλο σύζυγο. Αποκτήματα είναι τα ποσά κατά τα οποία η τελική περιουσία κάθε συζύγου υπερβαίνει την αρχική περιουσία του (άρθρο 1373 του Αστικού Κώδικα). Το πρόσωπο με τη χαμηλότερη τέτοια περιουσιακή αύξηση δικαιούται το μισό της διαφοράς μεταξύ της αύξησης της δικής του περιουσίας και της αντίστοιχης αύξησης της περιουσίας του άλλου προσώπου (αξίωση εξίσωσης, άρθρο 1378 παράγραφος 1 του Αστικού Κώδικα). Η αξίωση για εξίσωση της περιουσιακής αύξησης είναι αξίωση καταβολής χρηματικού ποσού. Το πρόσωπο που δικαιούται την εξισωτική καταβολή δεν μπορεί, κατά κανόνα, να απαιτήσει να του μεταβιβαστούν συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν στο πρόσωπο που υποχρεούται να προβεί στην εξισωτική καταβολή. Ωστόσο, το αρμόδιο δικαστήριο μπορεί, κατ' εξαίρεση, να διατάξει τη μεταβίβαση συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων (άρθρο 1383 του Αστικού Κώδικα). Εντούτοις, τέτοια μεταβίβαση μπορεί να διαταχθεί μόνο αν

είναι εύλογη έναντι του υπόχρεου σε εξισωτική καταβολή και

μέσω αυτής μπορεί να αποτραπεί για τον δικαιούχο της εξισωτικής καταβολής σοβαρή αδικία την οποία θα υφίστατο σε περίπτωση χρηματικής εξισωτικής καταβολής.

Η αξία των περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται με τον τρόπο αυτόν εκπίπτει από την αξίωση εξίσωσης.

Αντί του νόμιμου συστήματος της κοινωνίας συμμετοχής στα αποκτήματα, οι σύζυγοι μπορούν, κατά το γερμανικό δίκαιο, να επιλέξουν με συμβολαιογραφική πράξη το σύστημα της περιουσιακής αυτοτέλειας (άρθρο 1414 του Αστικού Κώδικα), το σύστημα της κοινοκτημοσύνης (άρθρα 1415 έως 1518 του Αστικού Κώδικα) ή το σύστημα της συμβατικής συμμετοχής στα αποκτήματα (άρθρο 1519 του Αστικού Κώδικα).

3.2.3 Συνέπειες όσον αφορά τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα των συζύγων

Τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα που αποκτώνται από τους συζύγους κατά τη διάρκεια του γάμου (π.χ. συνταξιοδοτικά δικαιώματα από υποχρεωτική ασφάλιση σύνταξης, από το σύστημα σύνταξης δημοσίων υπαλλήλων, από επικουρική σύνταξη, από επαγγελματική σύνταξη ή από ιδιωτική σύνταξη γήρατος και αναπηρίας) κατανέμονται κατά το διαζύγιο ισομερώς στο πλαίσιο της εξισορρόπησης των συνταξιοδοτικών αξιώσεων των συζύγων. Με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται ότι αμφότεροι οι σύζυγοι επωφελούνται ισομερώς από τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα που απέκτησαν κατά τη διάρκεια του γάμου και ότι κάθε σύζυγος αποκτά αυτοτελή συνταξιοδοτικά δικαιώματα.

3.3 τα ανήλικα τέκνα των συζύγων;

3.3.1 Γονική μέριμνα

Εάν οι γονείς ασκούν από κοινού τη μέριμνα των τέκνων, σε περίπτωση διαζυγίου, εξακολουθούν να την ασκούν από κοινού. Πραγματοποιείται σχετική δικαστική εξέταση και εκδίδεται απόφαση –εκτός από τις περιπτώσεις που απειλείται το συμφέρον του παιδιού– μόνο στις περιπτώσεις που ένας από τους γονείς υποβάλλει αίτηση στο αρμόδιο δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων για να αναλάβει μόνος του τη γονική μέριμνα ή τμήμα της γονικής μέριμνας. Η αίτηση αυτή πρέπει να γίνεται δεκτή αν ο άλλος γονέας συναινεί και το παιδί, ηλικίας τουλάχιστον 14 ετών, δεν αντιτίθεται ή αν αναμένεται ότι η άρση της κοινής γονικής μέριμνας και η ανάθεση στον αιτούντα θα εξυπηρετήσει καλύτερα το συμφέρον του παιδιού (πρβλ. άρθρο 1671 παράγραφος 1 του Αστικού Κώδικα). Η γερμανική νομοθεσία βασίζεται στο ότι, κατά κανόνα, η επαφή του παιδιού και με τους δύο γονείς είναι προς το συμφέρον του παιδιού και εξασφαλίζει συνεπώς το δικαίωμα του παιδιού να έχει επαφή και με τους δύο γονείς καθώς και το δικαίωμα και την υποχρέωση των δύο γονέων να έχουν επαφή με το παιδί τους (άρθρο 1684 παράγραφος 1 του Αστικού Κώδικα). Αυτό ισχύει ανεξάρτητα από την κατανομή της άσκησης του δικαιώματος επιμέλειας του προσώπου του παιδιού.

3.3.2 Αξιώσεις διατροφής

Οι γονείς είναι υποχρεωμένοι να εξασφαλίζουν τη διατροφή των τέκνων τους (άρθρο 1601 του Αστικού Κώδικα). Τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε διατροφή όταν δεν είναι σε θέση να συντηρηθούν μόνο τους (άρθρο 1602). Οι γονείς έχουν υποχρέωση διατροφής των τέκνων στο πλαίσιο των δυνατοτήτων τους (άρθρο 1603). Ωστόσο, οι γονείς υπέχουν έναντι των παιδιών τους αυξημένου βαθμού υποχρέωση διατροφής, δηλαδή, για τη δυνατότητά τους καταβολής διατροφής σημασία έχει το εισόδημα που μπορούν να αποκτήσουν και όχι απλώς το εισόδημα που διαθέτουν (άρθρο 1603 παράγραφος 2). Καταρχήν, οι γονείς πρέπει να καταβάλλουν διατροφή για τα τέκνα τους ανάλογα με τις απολαβές και την οικονομική τους κατάσταση. Ωστόσο, ένας γονέας ο οποίος συντηρεί ένα τέκνο εκπληρώνει την υποχρέωσή του διατροφής μέσω της τακτικής μέριμνας και της φροντίδας του τέκνου (άρθρο 1606 παράγραφος 3). Ως εκ τούτου, μετά τον χωρισμό των γονέων, κατά κανόνα μόνο ο ένας γονέας υπέχει υποχρέωση καταβολής διατροφής σε χρήμα, αυτός στου οποίου την οικία δεν ζει το παιδί. Η διατροφή του τέκνου περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία για τη συντήρηση του τέκνου, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών κατάλληλης εκπαίδευσης (άρθρο 1610).

3.4 την υποχρέωση καταβολής διατροφής στον άλλο σύζυγο;

Μετά το διαζύγιο καθένας από τους συζύγους πρέπει να φροντίζει μόνος του για τη συντήρησή του (άρθρο 1569 του Αστικού Κώδικα). Για τον σκοπό αυτό, υποχρεούνται να ασκεί κατάλληλη βιοποριστική δραστηριότητα (άρθρο 1574 παράγραφος 1 του Αστικού Κώδικα). Ωστόσο, πρέπει να παρακολουθεί μαθήματα εκπαίδευσης, συνεχούς κατάρτισης ή επανεκπαίδευσης, αν αυτά είναι αναγκαία για την ανάληψη κατάλληλης βιοποριστικής δραστηριότητας, εφόσον αναμένεται ότι τα μαθήματα αυτά θα ολοκληρωθούν με επιτυχία (άρθρο 1574 παράγραφος 3 του Αστικού Κώδικα).

Εντούτοις, δικαίωμα διατροφής έχει ένας διαζευγμένος στις ακόλουθες περιπτώσεις:

για όσο χρονικό διάστημα και στο μέτρο που δεν μπορεί να αναμένεται ότι θα αρχίσει την άσκηση βιοποριστικής δραστηριότητας λόγω της επιμέλειας κοινού τέκνων των πρώην συζύγων (άρθρο 1570 του Αστικού Κώδικα) ή λόγω σωματικής ή διανοητικής ασθένειας ή ανικανότητας (άρθρο 1572),

εάν σε ορισμένο χρονικό σημείο, ιδίως κατά την έκδοση του διαζυγίου ή την παύση της φροντίδας και ανατροφής κοινού τέκνου, βρίσκεται σε ηλικία που δεν μπορεί να αναμένεται πλέον να αρχίσει την άσκηση επαγγέλματος (άρθρο 1571),

για όσο χρονικό διάστημα και στο μέτρο που παρακολουθεί εκπαίδευση, συνεχή κατάρτιση ή επανεκπαίδευση για να αντισταθμίσει ελλείψεις κατάρτισης ή μειονεκτήματα που οφείλονται στον γάμο, υπό την προϋπόθεση ότι αρχίζει το ταχύτερο δυνατόν την εκπαίδευση, τη συνεχή κατάρτιση ή την επανεκπαίδευση, ώστε να αποκτήσει κατάλληλη επαγγελματική απασχόληση που να εξασφαλίσει την επί μακρόν συντήρησή του και ότι αναμένεται επιτυχής ολοκλήρωση της εκπαίδευσης (άρθρο 1575),

για όσο χρονικό διάστημα και στο μέτρο που ο πρώην σύζυγος μετά το διαζύγιο δεν μπορεί να βρει κατάλληλη επαγγελματική απασχόληση (άρθρο 1573 παράγραφος 1),

εφόσον και για όσο χρονικό διάστημα δεν μπορεί να αναμένεται, για άλλους σοβαρούς λόγους, ότι θα αρχίσει την άσκηση επαγγέλματος και η άρνηση της διατροφής, λαμβανομένων υπόψη των συμφερόντων και των δύο συζύγων, θα ήταν εμφανώς άδικη (άρθρο 1576),

εφόσον τα εισοδήματα από ένα κατάλληλο επάγγελμα δεν επαρκούν για να καλύψουν όλα τα έξοδα διατροφής (άρθρο 1573 παράγραφος 2).

Το ύψος της διατροφής καθορίζεται σύμφωνα με τις συνθήκες της έγγαμης συμβίωσης και περιλαμβάνει επίσης τις δαπάνες κατάλληλης ασφάλισης ασθένειας και περίθαλψης, καθώς και, υπό προϋποθέσεις, τις δαπάνες ασφάλισης γήρατος και μειωμένης βιοποριστικής ικανότητας (άρθρο 1578). Στην περίπτωση που ο σύζυγος που υποχρεούται να αναλάβει τη διατροφή δεν είναι σε θέση, με βάση τις απολαβές και τις οικονομικές του δυνατότητες, και λαμβάνοντας υπόψη τις υπόλοιπες υποχρεώσεις του, να εξασφαλίσει τη διατροφή του δικαιούχου χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο η κατάλληλη συντήρηση του αυτού του, τότε πρέπει να καταβάλει τη διατροφή μόνο στο μέτρο που είναι δίκαιη, λαμβανομένων υπόψη των αναγκών και των απολαβών καθώς και των οικονομικών δυνατοτήτων των διαζευγμένων συζύγων (άρθρο 1581 πρώτο εδάφιο).

Σύμφωνα με το άρθρο 1578b του Αστικού Κώδικα, η διατροφή μπορεί να μειωθεί ποσοτικά και/ή να περιοριστεί χρονικά αν η απεριόριστη συνέχιση της καταβολής της θα ήταν άδικη. Η δυνατότητα ποσοτικής μείωσης / χρονικού περιορισμού κατά το άρθρο 1578b του Αστικού Κώδικα αφορά ιδίως τις περιπτώσεις των άρθρων 1570 έως 1573 του Αστικού Κώδικα, όπου οι αναγκαίοι κατά το άρθρο 1570 λόγοι επιείκειας για την παράταση της διατροφής επιμέλειας μετά τη συμπλήρωση του τρίτου έτους ηλικίας του παιδιού για λόγους που σχετίζονται με το παιδί ή τον γονέα συνιστούν ειδική ρύθμιση ως προς τον χρονικό περιορισμό.

Κατά τη στάθμιση βάσει του άρθρου 1578b του Αστικού Κώδικα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα των τυχόν κοινών παιδιών των οποίων η φροντίδα και ανατροφή έχουν ανατεθεί στον δικαιούχο. Επιπλέον, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το κατά πόσον ο γάμος είχε δυσμενείς επιπτώσεις στην ικανότητα ικανοποίησης των ιδίων αναγκών διατροφής. Δυσμενείς επιπτώσεις λόγω του γάμου υπάρχουν όταν ο δικαιούχος διατροφής έχει χαμηλότερο εισόδημα από αυτό που θα είχε ελλείψει του γάμου. Σύμφωνα με το άρθρο 1578b παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο του Αστικού Κώδικα, τέτοιο μειονέκτημα

μπορεί να απορρέει ιδίως από τον τρόπο φροντίδας των παιδιών και τη διαμόρφωση του τρόπου λειτουργίας του νοικοκυριού και της επαγγελματικής δραστηριότητας. Κατά την εκτίμηση των τυχόν οφειλόμενων στον γάμο μειονεκτημάτων πρέπει, στο πλαίσιο της συνολικής αξιολόγησης, να συνεκτιμώνται όλες οι περιστάσεις της εκάστοτε συγκεκριμένης υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένης της διάρκειας του γάμου.

4 Τι σημαίνει στην πράξη ο νομικός όρος «δικαστικός χωρισμός»;

Κάθε σύζυγος μπορεί, εφόσον το επιθυμεί, να ζει χωριστά χωρίς ιδιαίτερες διατυπώσεις. Ειδικές ρυθμίσεις για το διάστημα της χωριστής διαβίωσης περιλαμβάνουν τα άρθρα 1361 έως 1361b του Αστικού Κώδικα (βλ. την απάντηση στην ερώτηση 6).

5 Ποιες είναι οι προϋποθέσεις του δικαστικού χωρισμού;

Οι σύζυγοι πρέπει να ζουν χωριστά. Οι σύζυγοι ζουν χωριστά όταν δεν έχουν κοινή συζυγική εστία και ένας εξ αυτών εμφανώς δεν επιθυμεί τη δημιουργία της, επειδή αρνείται την έγγαμη συμβίωση (άρθρο 1567 παράγραφος 1 του Αστικού Κώδικα).

6 Ποιες είναι οι νομικές συνέπειες του δικαστικού χωρισμού;

Όταν οι σύζυγοι ζουν χωριστά ή όταν ένας από τους συζύγους επιθυμεί τη χωριστή διαβίωσή τους, ένας σύζυγος μπορεί να ζητήσει από τον άλλο να του παραχωρήσει την αποκλειστική χρήση ολόκληρης της οικογενειακής στέγης ή τμήματος αυτής (την επονομαζόμενη «παραχώρηση της οικογενειακής στέγης» - «Wohnungszuweisung»), εφόσον αυτό είναι αναγκαίο από λόγους επιείκειας για να αποτραπεί αδικαιολόγητη επιβάρυνσή του (άρθρο 1361b του Αστικού Κώδικα). Σε περίπτωση κακοποίησης ή απειλής ενός συζύγου από τον άλλο, ολόκληρη η οικογενειακή στέγη παραχωρείται κατά κανόνα στον σύζυγο που έχει κακοποιηθεί ή απειληθεί. Η παραχώρηση της οικογενειακής στέγης δεν αποσκοπεί στην προετοιμασία και τη διευκόλυνση του διαζυγίου. Η χρήση των οικιακών αντικειμένων μπορεί επίσης να ρυθμιστεί για το χρονικό διάστημα της χωριστής συμβίωσης (άρθρο 1361a του Αστικού Κώδικα). Στο πλαίσιο αυτό, κάθε σύζυγος μπορεί να απαιτήσει από τον άλλο να του παραδώσει τα οικιακά αντικείμενα που του ανήκουν. Αυτό, ωστόσο, δεν ισχύει όταν το πρόσωπο από το οποίο ζητείται να παραδώσει τα οικιακά αντικείμενα τα χρειάζεται για το δικό του νέο νοικοκυριό και η διατήρηση από το πρόσωπο αυτό των εν λόγω αντικειμένων είναι εύλογη υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις (π.χ. διατήρηση του πλυντηρίου από τον σύζυγο με τον οποίο διαμένουν τα παιδιά).

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της χωριστής διαβίωσης, ένας σύζυγος μπορεί να ζητήσει από τον άλλο, σύμφωνα με το άρθρο 1361 του Αστικού Κώδικα, διατροφή ανάλογη προς τις βιοτικές συνθήκες και τις απολαβές και την οικονομική κατάσταση των συζύγων. Η διατροφή κατά τη διάσταση στηρίζεται στην αρχή της συζυγικής αλληλεγγύης και έχει ως σκοπό να εξασφαλίσει ότι ο δικαιούχος σύζυγος δεν θα περιέλθει σε κατάσταση ανάγκης λόγω της διάστασης. Επιπλέον, ανεξάρτητα από τους οικονομικούς παράγοντες, επιδιώκεται η παροχή στους συζύγους της δυνατότητας να επανέλθουν στον συζυγικό τους βίο. Ως εκ τούτου, οι σύζυγοι είναι ακόμη υπεύθυνοι ο ένας για τον άλλο σε συγκριτικά μεγάλο βαθμό, με αποτέλεσμα να υφίστανται περιορισμένες μόνο απαιτήσεις του ενός συζύγου έναντι του άλλου για οικονομική ατομική ευθύνη και ανάληψη βιοποριστικής δραστηριότητας. Δικαίωμα διατροφής έχει ένας εν διαστάσει σύζυγος όταν δεν είναι σε θέση να καλύψει τις ανάγκες του από τα εισοδήματα και την περιουσία του.

7 Τι σημαίνει στην πράξη η έννοια «ακύρωση του γάμου»;

Η έννοια της «αναγνώρισης της ακυρότητας γάμου» δεν υπάρχει στο γερμανικό δίκαιο. Γάμος μπορεί να ακυρωθεί με δικαστική απόφαση, κατόπιν σχετικής αίτησης (άρθρα 1313 επ. του Αστικού Κώδικα). Οι αιτήσεις ακύρωσης γάμου είναι στην πράξη σπάνιες.

8 Ποιοι είναι οι λόγοι ακύρωσης του γάμου;

Οι λόγοι ακύρωσης γάμου συνίστανται σε παραβάσεις του νόμου ή ελαττώματα στη βούληση κατά τη σύναψη του γάμου. Οι λόγοι ακύρωσης γάμου απαριθμούνται εξαντλητικά στο άρθρο 1314 του Αστικού Κώδικα.

9 Ποιες είναι οι νομικές συνέπειες της ακύρωσης ενός γάμου;

Οι συνέπειες της ακύρωσης ενός γάμου αντιστοιχούν σε αυτές του διαζυγίου (άρθρο 1318 του Αστικού Κώδικα). Συναφώς, βλ. την απάντηση στην ερώτηση 3.

10 Υπάρχουν εναλλακτικά εξωδικαστικά μέσα επίλυσης των θεμάτων που αφορούν ένα διαζύγιο, χωρίς προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Σε περίπτωση διαζυγίου, οι γονείς έχουν δικαίωμα να λάβουν συμβουλές στο πλαίσιο των υπηρεσιών υποστήριξης παιδιών και νέων που παρέχονται από την υπηρεσία μέριμνας παιδιών και νέων (*Jugendamt*). Σκοπός της παροχής συμβουλών είναι να βοηθήσει τους γονείς που βρίσκονται σε διάσταση και τους διαζευγμένους γονείς να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες για την άσκηση της γονικής μέριμνας προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού ή του νέου. Οι γονείς υποστηρίζονται, με την κατάλληλη συμμετοχή του ενδιαφερόμενου παιδιού ή νέου, για την ανάπτυξη ενός σχεδίου για τη συναινετική άσκηση της γονικής μέριμνας. Μια βάση δεδομένων όλων των κέντρων παροχής συμβουλών διατίθεται στον ιστότοπο <https://www.dajeb.de/> Υπάρχει επίσης η δυνατότητα επίλυσης διαφορών και φιλικού διακανονισμού με τη βοήθεια διαμεσολαβητή. Περισσότερες πληροφορίες για την οικογενειακή διαμεσολάβηση διατίθενται στον ιστότοπο <https://www.bafm-mediation.de/>

11 Πού πρέπει να καταθέσω την αίτηση αγωγής διαζυγίου/δικαστικού χωρισμού/ακύρωσης γάμου; Ποιες είναι οι επίσημες διαδικασίες και ποια τα σχετικά έγγραφα που πρέπει να συνοποβάλλονται με την αγωγή;

Το γερμανικό δίκαιο γνωρίζει μόνο το διαζύγιο / την ακύρωση του γάμου ή την αναγνώριση της ύπαρξης ή της ανυπαρξίας γάμου [άρθρο 121 του νόμου για τη διαδικασία σε οικογενειακές υποθέσεις και υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας - *Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (FamFG)*].

Η αίτηση στις οικογενειακές υποθέσεις πρέπει κατά κανόνα να υποβληθεί στο ειδικό τμήμα οικογενειακού δικαίου (*Amtsgericht/Familiengericht*) [άρθρα 11, 121 του νόμου για τη διαδικασία σε οικογενειακές υποθέσεις και υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας, άρθρο 23b του νόμου περί του οργανισμού των δικαστηρίων και της κατάστασης των δικαστικών λειτουργιών (*Gerichtsverfassungsgesetz*)]. Η κατά τόπο αρμοδιότητα καθορίζεται βάσει του άρθρου 122 του νόμου για τη διαδικασία σε οικογενειακές υποθέσεις και υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας. Ισχύει υποχρέωση παράστασης με δικηγόρο.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για τα έξοδα της διαδικασίας;

Πρόσωπο το οποίο, λόγω των προσωπικών του συνθηκών και της οικονομικής κατάστασής του, δεν μπορεί να καταβάλει τα έξοδα της διαδικασίας ή μπορεί να καταβάλει μόνο μέρος των εξόδων ή μπορεί να τα καταβάλει μόνο με δόσεις, μπορεί να ζητήσει για διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίων οικογενειακών υποθέσεων τη χορήγηση νομικής συνδρομής (ευεργετήματος πενίας). Προϋπόθεση για τη χορήγηση νομικής συνδρομής είναι ότι η δικαστική επιδίωξη ή υπεράσπιση του δικαιώματος έχει αρκετές προοπτικές επιτυχίας και δεν φαντάζει κακόπιστη. Με τον τρόπο αυτόν εξασφαλίζεται η πρόσβαση προσώπων με μικρές οικονομικές δυνατότητες στη δικαιοσύνη. Ανάλογα με το διαθέσιμο εισόδημα, η νομική συνδρομή καλύπτει πλήρως ή εν μέρει τη συμμετοχή του διαδίκου στα δικαστικά έξοδα. Το κόστος της εκπροσώπησης από δικηγόρο καλύπτεται όταν το δικαστήριο διορίζει δικηγόρο αυτεπαγγέλτως. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. το φυλλάδιο «*Beratungshilfe und Prozesskostenhilfe*» (Συμβουλευτική υποστήριξη και νομική συνδρομή) στον ιστότοπο του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Δικαιοσύνης και Προστασίας του Καταναλωτή, στη διεύθυνση <https://www.bmjbv.de/>

13 Υπάρχει δυνατότητα προσφυγής κατά απόφασης διαζυγίου/δικαστικού χωρισμού/ακύρωσης γάμου;

Κατά απόφαση διαζυγίου ή ακύρωσης γάμου μπορεί να ασκηθεί το ένδικο μέσο της προσφυγής (*Beschwerde*) κατά τα άρθρα 58 επ. του νόμου για τη διαδικασία σε οικογενειακές υποθέσεις και υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας. Το ένδικο μέσο εκδικάζεται από το εφετείο (*Oberlandesgericht*).

14 Τι πρέπει να κάνω για να επιτύχω αναγνώριση στο παρόν κράτος μέλος απόφασης διαζυγίου/δικαστικού χωρισμού/ακύρωσης γάμου η οποία έχει εκδοθεί από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Μια τέτοια απόφαση αναγνωρίζεται αυτόματα στη Γερμανία (εκτός εάν έχει εκδοθεί στη Δανία) σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003 (εφεξής κανονισμός «Βρυξέλλες ΙΙα»), δηλαδή χωρίς τη διεξαγωγή ειδικής διαδικασίας αναγνώρισης. Σύμφωνα με τον

κανονισμό Βρυξέλλες ΙΙα, αυτό προϋποθέτει κατά κανόνα ότι η δικαστική διαδικασία για το διαζύγιο, τον δικαστικό χωρισμό ή την ακύρωση του γάμου κινήθηκε μετά την 1η Μαρτίου 2001 (για τις σχετικές εξαιρέσεις βλ. άρθρο 64 του κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙα). Για τις παλαιότερες υποθέσεις εφαρμόζεται κυρίως ο προκάτοχος του Βρυξέλλες ΙΙα κανονισμός, δηλαδή ο κανονισμός Βρυξέλλες ΙΙ. Για τις αποφάσεις που έχουν εκδοθεί στη Δανία εξακολουθεί να απαιτείται ειδική διαδικασία αναγνώρισης.

15 Ποιο δικαστήριο είναι αρμόδιο για την προσβολή της αναγνώρισης απόφασης διαζυγίου/δικαστικού χωρισμού/ακύρωσης γάμου η οποία έχει εκδοθεί από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Στις περιπτώσεις που τυγχάνει εφαρμογής ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, το δικαστήριο που είναι αρμόδιο να επιληφθεί υπόθεσης που αφορά αίτηση μη αναγνώρισης είναι κατά κανόνα το ειρηνοδικείο (ειδικό τμήμα οικογενειακού δικαίου) στην έδρα του εφετείου του οποίου την περιφέρεια:

έχει τη συνήθη διαμονή του ο καθού η αίτηση ή το παιδί το οποίο αφορά η αίτηση, ή

(ελλείψει τέτοιας αρμοδιότητας) υπάρχει το συμφέρον για την εν λόγω αναγνώριση ή η ανάγκη για μέριμνα,

ή, σε διαφορετική περίπτωση, το ειδικό τμήμα οικογενειακού δικαίου Pankow/Weißensee.

Εξαίρεση ισχύει στην Κάτω Σαξονία, όπου η αρμοδιότητα για όλες τις περιφέρειες των ανώτερων περιφερειακών δικαστηρίων σύμφωνα με τα κριτήρια αυτά συγκεντρώνεται κεντρικά στο ειρηνοδικείο του Celle.

Ισχύουν οι διαδικαστικές απαιτήσεις που εφαρμόζονται σε οικογενειακές υποθέσεις και υποθέσεις εκούσιας δικαιοδοσίας.

16 Ποιο δικαίο εφαρμόζεται από το δικαστήριο στο πλαίσιο μιας διαδικασίας διαζυγίου μεταξύ συζύγων που δεν διαμένουν στο παρόν κράτος μέλος ή που έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Το δικαίο που διέπει το διαζύγιο στις υποθέσεις με στοιχεία που συνδέονται με το δικαίο άλλου κράτους καθορίζεται στη Γερμανία και σε 16 άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει των κανόνων του επονομαζόμενου κανονισμού «Ρώμη ΙΙΙ» [δηλαδή του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1259/2010, της 20ής Δεκεμβρίου 2010, για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα του δικαίου που είναι εφαρμοστέο στο διαζύγιο και τον δικαστικό χωρισμό]. Το δικαίο που καθορίζεται ως εφαρμοστέο από τον κανονισμό Ρώμη ΙΙΙ είναι εφαρμοστέο ακόμη και αν δεν είναι το δικαίο συμμετέχοντος κράτους μέλους.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [H Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 29/12/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.